

UN MEDIC BUCUREȘTEAN

DESPRE

MIȘCAREA MEDICALĂ PARISIANĂ IN ANUL 1852

TEZĂ

PENTRU

DOCTORAT ÎN MEDICINĂ ȘI CHIRURGIE
PREZENTATĂ ȘI SUSȚINUTĂ ÎN ZIUA DE 23 MARTIE 1939

DE

SIDONIA QUAISER

UNIVERSITATEA „REGELE FERDINAND I” DIN CLUJ
FACULTATEA DE MEDICINĂ

NO. 1389

UN MEDIC BUCUREȘTEAN

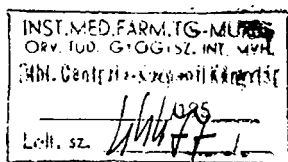
DESPRE

MIȘCAREA MEDICALĂ PARISIANĂ IN ANUL 1852

DOCTORAT ÎN MEDICINĂ ȘI CHIRURGIE
PREZENTATĂ ȘI SUSȚINUTĂ ÎN ZIUA DE 23 MARTIE 1939

DE
SIDONIA QUAISER

24 MAY 2005

UNIVERSITATEA „REGELE FERDINAND I” DIN CLUJ
FACULTATEA DE MEDICINĂ

Decan : Domnul Prof. Dr I. Drăgoiu

Profesori :

Clinica stomatologică	Dl. Prof. Dr. <i>Aleman I.</i>
Microbiologia	„ „ „ <i>Baroni V.</i>
Fiziologia umană	„ „ „ <i>Benetato Gr.</i>
Istoria medicinei	„ „ „ <i>Bologa V.</i>
Patologia generală și experimentală	„ „ „ <i>Botez M. A.</i>
Clinica oto-rino-laringologică	„ „ „ <i>Buzoianu Gh.</i>
Istologia și embriologia umană	„ „ „ <i>Drăgoiu I.</i>
Semiologia medicală	„ „ „ <i>Goia I.</i>
Clinica ginecologică și obstetricală	„ „ „ <i>Grigoriu C.</i>
Clinica medicală	„ „ „ <i>Hațieganu I.</i>
Medicina legală	„ „ „ <i>Kernbach M.</i>
Chimia biologică	„ „ „ <i>Manta I.</i>
Clinica Oftalmologică	„ „ „ <i>Michail D.</i>
Clinica neurologică	„ „ „ <i>Minea I.</i>
Igiena și igiena socială	„ „ „ { <i>Moldovan I.</i>
	„ „ „ { <i>Agr. Zolog M.</i>
Radiologia medicală	„ „ „ <i>Negru D.</i>
Anatomia descriptivă și topografică	„ „ „ <i>Papilian V.</i>
Clinica chirurgicală	„ „ „ { <i>Pop A.</i>
Medicina operatorie	„ „ „ { <i>Popovici Gh.</i>
Clinica infantilă	„ „ „ { <i>Popovici Gh.</i>
Farmacologia și farmacognozia (Supl.)	„ „ „ { <i>Secăreanu Șt.</i>
Chimia	„ „ „ { <i>Sturza M.</i>
Balneologia	„ „ „ { <i>Tătaru C.</i>
Clinica dermato-venerică	„ „ „ { <i>Teposu E.</i>
Clinica urologică	„ „ „ { <i>Urechia C.</i>
Clinica psihiatrică	„ „ „ { <i>Vasiliu T.</i>
Anatomia patologică	„ „ „ { <i>Vasiliu T.</i>
Fizica medicală	Dl. Conf. Dr. <i>Bărbulescu N.</i>

Juriul de promoție :

Președinte: Dl Prof. Dr *Bologa*

Membrii: { Dl Prof. Dr *Gh. Benetato*
 „ „ „ *M. Kernbach*
 „ „ „ *M. Sturza*
 „ „ „ *T. Vasiliu*

Supleant: Dl. Conf. Dr. *I. Gavrilă*

INTRODUCERE

În teza de față, am dat în traducere 4 articole scurte, pe care le-a publicat vestitul medic bucureștean IULIU BARAȘ în „Wiener Medicinische Wochenschrift“, Anul II, 1852.

Sunt scrisori din Paris „Pariser Medicinische Briefe“ pe care el le-a trimis revistei vieneză cu ocazia unei călătorii de studii pe care a făcut-o în capitala Franței. Ele au o valoare documentară deosebită. Baraș studiasse în Lipsa și Berlin, iar în timpul practicei sale în România ajunse sub influența școlii vieneze. El era deci un adept al medicinei germane. Este deosebit de interesant de a urmări, cum privea lucrurile în Paris. Șederea sa în capitala Franței cade într'un moment, când școala parisiensă își trăiește a doua mare înflorire, când clinicienii Parisieni aruncaseră idei noi în lumea medicală, pe care incontestabil o conduceau atunci și reformau toată știința și mai ales arta medicinei, à fond.

Este deci interesant, a urmări cum îi vedea Baraș pe marii dascăli din Paris, cari îi privesc azi din perspectiva istorică. El îi privește omeneste, deaproape, îi judecă nu numai ca savanți ci și ca medici practicieni și ca dascăli. Tocmai în această notă personală găsim valoarea documentară a articolelor sale.

Pentru a nu trece limita unei teze am dat numai jumătate din scrisorile sale Parisiene. Restul va urma într'o altă teză.

Amănunte despre viața și opera atât de fecundă a lui Baraș se pot găsi în lucrările Dlor SCHWARZFELD, GOMOIU și NAFTALI, citate la bibliografie.

În apendice am dat pentru lămurirea cititorului câteva date biografice despre personalitățile amintite de Baraș.

SCRISORILE MEDICALE DIN PARIS, DIN ANUL 1852, PUBLICATE IN WIENER MEDICINISCHE WOCHENSCHRIFT DE I. BARAȘ, MEDIC DIN BUCUREȘTI

Scrisoarea I

Nr. 1 al revistei din 1852

Pag. 9—12.

Autorul spune că, trecând prin Viena în drum spre Paris a fost rugat să-i trimită revistei „Wiener Medicinische Wochenschrift” câteva comunicări interesante. Autorul în cele ce urmează își îndeplinește promisiunea, spunând totodată că să nu se aștepte de la el comunicări complete, pentru cari timpul petrecut de el la Paris ar fi fost prea scurt.

Medicul străin care ajunge la Paris și vrea să cerceteze în câteva luni spitalele de acolo, este pus în situația de a exclama la fel cu Hipocrate „Ars longa, vita brevis”, căci numărul celebrităților medicale este mare, iar timpul pentru vizitarea instituțiilor lor foarte scurt. Poate spitalele din Paris sunt deschise pentru vizitatori numai între orele 8—10 a. m. Vizitele bolnavilor de către medici se fac între 8—9, iar între 9—10 se țin cursurile în amfiteatrele clinicilor respective. Este deci de la sine înțeles, că medicul călător este în fiecare dimineață pus în situația de a nu ști încotro să apuce, la fel cu măgarul lui Burridan care a murit de foame între două grâncezi de fân. neputându-se decide pentru nici una.

Medicul străin care vine la Paris pentru 2—3 luni, va trebui să-și împartă instituțiile pe care vrea să le cerceteze, pe grupe. În prima lună să-și ia reședință în rue de Seine sau rue de l'Ecole de medecine. În acest mod va avea în apropiere Spitalul Charité, unde îi găsește pe Velpeau, Piorry, Bouillaud, l'Hôpital de l'Ecole de médecine unde Nelaton reprezintă chirurgia, Dubois obstetrica, l'Hôpital de midi cu celebrul Ricord. l'Hôpital Cochin cu excelentul operator Maisonneuve și de aici nu prea departe, spitalul de copii, cu Trousseau și Guersant și spitalul Necker, unde între alte celebrități îl poți întâlni pe șeful litroptiicilor (urologilor) pe Civiale și în sfârșit Clinica

de ochi unde activează spre cinstea noastră, compatriotul nostru german, Dr Sichel. N'am amintit l'HôtelDieu care este ceva mai departe și pentru vizitarea căruia îți trebuie cel puțin o lună. Aici îi găsim pe chirurgii Roux și Jobert și pe internistul Rostan. Louis face vizita bolnavilor vara. Chomel și Andral n'au ținut cursuri în timpul șederii mele la Paris.

A treia regiune de vizitat este cea în jurul lui Jardin des plantes unde găsim l'Hôpital de la Pitié cu Gendrin și Requin și pe chirurgul Michon. După aceea Salpêrière, acest azil colosal pentru bătrânețele nepuținătoare, pentru femei epileptice și debile mintal unde Dr Falret ține peste vară foarte interesante demonstrații clinice de Psihiatrie. Afară de acestea, în acest timp ar fi de vizitat și Jardin des plantes însuși, această grădină botanică, care ar putea fi socotită drept cea mai frumoasă și bine organizată din lume, unde între altele se țin și pentru marele public vizitator prelegeri științifice, pe care nici medicii vizitatori nu ar trebui să le piardă; chiar și pentru ne-specialist găsindu-se lucruri interesante de auzit, numele lui Flourans, Seire, Brogniart și Milne-Edwards fiind o cheazășie pentru aceasta. Mai ales demonstrațiile fiziologice experimentale ale lui Flourens și cele antropologice ale lui Seire sânt vestiite.

Afară de acestea mai sunt spitale răslețe în și afară de oraș, care ar trebui vizitate. Mai ales Spitalul St. Louis din Faubourgul St. Martin, pentru bolile de piele. Dacă pe cineva îl interesează un spital homeopatic, atunci să-l viziteze acel a lui Tessier din rue de Chareton. Spitalele St. Antoine, Goujon și cel militar, Val de Grâce, încă nu sunt de neabăgat de seamă.

La maternități nu se pot face vizite decât cu recomandări speciale și numai o singură dată la aceea a lui Dubois, dar dealtfel cine a văzut maternitățile din Viena și Praga, numai are prea mult ce vedea aici.

Dacă vrea cineva să viziteze un spital public pentru nebuni, trebuie să meargă dimineața la Chareton, unde nu se fac cursuri însă se poate vizita instituția, însoțit de medicul de serviciu. Spitalul este împărțit în șase secții, nu după alt criteriu decât după gradul și intensitate a bolii. Iar ceea ce este Salpêrière pentru femei este Bicêtre pentru bărbați.

Această multiplicitate a spitalelor parisiene, care pentru

străin, este atât de complicată, pentru cercelătorul indigen este o problemă destul de simplă. Fiecare își alege un internist și un chirurg după preferință, le urmează consecvent cursurile acestora, iar ceilalți sunt pentru el inexistenți. Studenții mai buni și mai multilaterali își schimbă după 1—2 semestre spitalele pe cari le-au cercetat cu altele, fapt care nu e de altfel prea greu în acest oraș. În Paris vizitarea bolnavilor și cursurilor clinice sunt foarte nimerit aranjate, încât se pot urmări ușor.

Cursurile clinice așa cum se fac în Franța diferă de cele din Germania. Pe când în Germania cursurile se țin la patul bolnavului, laolaltă cu vizita acestuia, în Franța vizitele sunt secrete, însă după terminarea lor, sunt urmate de expuneri mai ample în amfiteatru asupra cazurilor mai importante ale zilei, de multe ori întregite cu prelegeri asupra unui subiect practic de medicină.

Această metodă își are avantajile și dezavantajile ei. Cu siguranță că medicinistul începător învață în orele de clinică germane, mai ales dacă ascultă cursul unui Oppolzer, Skoda, Schönlein etc., mai mult, decât acel din Paris, având posibilitatea de a confrunta în fiecare moment practica cu teoria și astfel împregnându-i-se mai ușor simptomele clinice, decât memorizându-le numai. Se poate deci presupune pe bună dreptate, că numai la acele vizite scurte, studentul nu câștigă prea mult, nici chiar în ce privește percuția și ascultația, mai ale că nu fiecare poate ajunge la aceasta, mai mult din spirit de menajare pentru bolnav. Pentru a preveni acest dezavantaj s'a creat în Franța instituția externatului și internatului. Studenții mai sânguincioși ajung mai curând sau mai târziu externi și interni, deschizându-li-se, printr'un concurs, în acest mod un câmp într'adevăr larg de activitate, în diferite spitale. Se poate spune că întregul corp de elită medicală se recrutează dintre aceștia.

Faptului că la patul unui bolnav dintr'o clinică chirurgicală, se poate vedea mai mult decât se poate auzi la unul de clinică medicală, a fost poate cauza, că chirurgia franceză s'a dezvoltat mai mult. Felul clinicei franceze își are avantajul ei. Profesorul nu este obligat, să facă prelegerile într'un mod

rapsodic, dictat de prezența oazului, unde uneori nu îi sunt permise unele remarcе din cauza prezenței bolnavului. Dacă conferențiarul are un oarecare talent oratoric atunci acesta poate desvolta în amfiteatru un curs strălucit, fiind de altfel un fapt constatat că maeștrii francezi sunt și conferențieri buni.

Pentru vizitatorul străin, care nu vine la Paris ca să învețe alfabetul medical, aceste conferințe cu subiectele lor de discuție științifică sau comunicări practice sunt adevărate perle.

De altfel influența talentului oratoric este extraordinară asupra publicului în Franța. Astfel se explică afluxul atât de mare la conferințele lui Rostan care formează prin talentul său oratoric, pe când dimpotrivă, acelea ale lui Gendrin, care pe drept cuvânt este numit de către Francezi „Le représentant de la haute médecine“, nu are un auditoriu prea însemnat, tocmai din motivul de mai sus.

Spiritualitatea conferințelor lui Ricord are cu siguranță o influență de nelăgăduit asupra faptului că sala lui de cursuri dela „Midi“ este totdeauna suprapopulată, iar numele renumitului Roux, nu scutește amfiteatrul lui de o pustietate jalnică, tocmai prin faptul că e foarte obositor în expunere. Pe de altă parte, sălile lui Jobert, din acelaș spital, sunt totdeauna arhipline. A nu se uita de altfel că Jobert este unul dintre cei mai buni operatori tineri din Paris.

Continuarea scrisorii I

Nr. 2 al revistei din 1852

Pag. 29—31.

O surpriză plăcută, care îl esteaptă pe medicul străin în Franța este prietenia și accesul nelimitat care i-se acordă oriunde. Nu trebuie decât să-și prezinte pașaportul, eliberându-i-se o legitimație de intrare, fiindu-i deschise pe timp nelimitat ușile tuturor spitalelor.

Ceeace este deasemenea surprinzător, este „Sans gêne“-ul, care domnește pretutindeni și în timpul vizitei de dimineață a bolnavilor. Studenții umblă de dincoace dincolo, degajați, cei mai mulți cu pălăriile pe cap, chiar și în amfiteatru. De altfel și profesorul poartă o bonetă mică pe cap și toți clinicienii chirurghi sau interniști, sunt înfășurați în niște cearceafuri albe, ceeace frapează pe medicul german care îi vede pentru prima

dată. Saloanele de bolnavi sunt atât de mari încât s'ar putea numi imense. Fiecare profesor își are numărul lui anumit, de paturi, încât nu arareori se întâmplă că în acelaș salon sunt 2—3 profesori care își pot ține vizitele concomitent, iar din pricina lungimii încăperilor, nu se turbură unul pe altul.

Cruveilhier și Piorry, Louis și Rostan la Hôtel-Dieu se găsesc adesea concomitent la vizita în saloane, rămânând încă atâtă loc, încât aproape se pierde cu auditoriu cu tot. Incălzirea sălilor se face prin calorifere, iar padimentul este făcut din plăci de granit de culori diferite. În genere sunt curate și confortabile, în orice caz nu atât de luxoase decât cele din Bruxelles sau Londra.

În continuare autorul redă o schiță succintă asupra celor mai importanți clinicieni și o dare de seamă asupra subiecților tratați în timpul șederii sale în Paris.

În vara aceea, Rostan a ținut cursuri la Hôtel Dieu, despre afecțiunile sistemului cerebrospinal și de la sine înțeles, fără a ocoli cele mai noi chestiuni de Neurologie. Mai cu seamă s'a ocupat cu paralizile, accentuând că până nu de mult ele contau pentru medicul practician, ca o afecțiune de sine stătătoare, el însă afirmă că sunt numai un simptom, pe care îl putem întâlni într-o mulțime de afecțiuni. Rostan are un dar oratoric admirabil, fiind făcut pentru a fi profesor.

În secția chirurgicală de la Hôtel-Dieu funcționează Roux și Jobert, comparați foarte sugestiv de către studenții pariziensi, unul cu apusul și celălalt cu răsăritul soarelui.

În secția lui Roux se poate asista nestingherit, fără îmbulzeală la lecțiile și operațiile bătrânului maestru, putându-se observa încă la multe ocazii mâna lui experimentală. El operează aproape zilnic și sălile lui ar fi mult mai mult frecventate, dacă nu ar preceda totdeauna operațiilor lecții introductive lungi, mai ales că el nu este orator prea bun. Ca fizic este robust, însă bătrân.

În aceleași zile cu Roux, își ține și Jobert, la acelaș Spital, lecțiile și demonstrațiile de clinică chirurgicală și oftalmologică. Auditoriul lui este foarte numeros, fiind multe de văzut la el, în secție trebuind însă să te îmbulzești ca să ajungi la un loc mai bun. În săli se asistă la operații mai mici, la pansa-

mente, cari toate se fac aici într'un mod original, magnific. Numai asistând în aceste locuri îți poți face o idee despre tratamentele cari se fac în interiorul acestor spitale, de către acești matadori.

„Totul ca la noi“ după expresia lor. Însă totuș am văzut multe cazuri de erizipel flegmonos. Jobert le tratează cu o pomadă numită de el „infernală“ însă în care nu e altceva decât grăsime cu nitrat de argint. Dacă însă erizipelul numit de către francezi și „brandafir aprins“, este capricios și nu ascultă de tratament de mai sus, se trece la o metodă mai eroică, se fac incizii lungi ale pielii, încă înainte de coacerea puroiului, pentru a înlătura tensiunea tegumentelor. La dreptul vorbind, această intervenție se pare prea eroică și eroismul în timpul acesta prozaic nu prea e nimerit. De multe ori din prea mult eroism am văzut în aceste spitale cazuri destul de tragice. De ex. unui muncitor, în urma unui traumatism al brațului i-s'a dezvoltat un erizipel traumatic. I-s'au făcut dealungul brațului incizii lungi, după cari a urmat o hemoragie puternică, pentru care a trebuit să se facă o compresie de 24 ore a brațului, cari fapte au dus la o gangrenă a membrului.

Jobert face adesea operații mari, fiind un operator excelent. Operează repede, sigur, cu rezultate bune. El este acela care a contrazis cu fapte, pericolul deschiderii articulațiilor. Un artritic cu depozite gutoase în articulația genunchiului, a fost operat de către el, făcând o incizie subcutană a capsulei articulare, forțând concrețiunile prin această deschizătură și aducându-le între capsulă și tegumente. După scurgerea unui timp a scos concrețiunile cari erau palpabile, secționând tegumentele. Ce s'a mai întâmplat cu bolnavul, mai târziu nu se știe.

În general ceea ce se petrecea după oulise nu se prea află în spitalele parisiene. Între timp, autorul a văzut un individ care suferise o operație asemănătoare.

Jobert operează multe cazuri de fistule vezicale și uretrale cu mult succes. El este un om prietenos, în vârstă cea mai bună, care arată cu plăcere ceea ce are interesant pentru un vizitator străin.

În ce privește oftalmologia, aceasta este ca în toate spitalele parisiene, o ramură secundară a chirurgiei.

În ordinea importanței, după Hôtel-Dieu, urmează Charité. Aici îl găsim pe Velpeau, care nu mai este tânăr, însă încă destul de robust. El poate fi considerat drept cel mai ilustru reprezentant al chirurgiei medicale în Paris. El face zilnic vizite și înainte de a începe, face regulat apelul celor 14—15 interni pe care îi are. Acela care lipsește primește o absență, iar 3 absențe se pedepesc și anume infractorul este obligat să facă 3 zile consecutiv toate pansamentele seară și dimineața singur în tot serviciul. Această secție este foarte importantă, foarte bogată în lucruri instructive, pentru care motiv există și o concurență mare între interni ca să poată ajunge în acest serviciu. Velpeau operează adeseori, nu caută să facă operații impresionante, ci mai mult umblă după rezultate bune și solide. Explicațiile științifice asupra fiecărei operații sunt instructive, deasemenea lecția care urmează operației. El are un aspect demn de respect și știe să se impună auditoriului.

În semestrul de vară ține Piorry de 3 ori pe săptămână, lecții de clinică medicală. El este un reprezentant unic în viața medicală de acolo. Meritele lui în diagnosticul fizic, mai ales metoda sa desăvârșită de percuție, este cunoscută și rimenea nu îi va scădea din valoare. Piorry aparține acelor care sunt de părerea că numai cu auscultația, percuția și toate celelalte metode fizico-chimice de diagnostic nu s'a ajuns încă la punctul culminant în medicină, fiind încă multe de făcut în ce privește terapeutică, nu numai experimente științifice pe viu, așteptarea epioriziei, pentru a confirma cele susținute în timpul vieții bolnavului. Deaceea, tendința lui era de a reforma medicina, prin urmare, ajungând și la exagerări. El a schimbat toată nomenclatura veche a bolilor, de care își bătea joc în prelegerile sale. Pentru el orice boală are singuratece simptome, care îl interesează. Dacă un bolnav are spre exemplu febră alternantă și dacă îi percută splina și i-o găsește cu atâtea plesimetre mai mare, bolnavul are splenomegalie; dacă pe deasupra are și o constipație, el spune că are scorastazie, dacă se găsesc și tuberculi miliari în plămâni, atunci are tuberculoză pulmonară, sau el o numește în altfel. Pentru sis-

tenul circulator are o rubrică specială, unde toate le trece sub nume noi; iar la patul bolnavului, scrie toate aceste patru numiri pe o bucată de hârtie, menționând următoarele indicațiuni terapeutice: a) chinină b) purgative, c) nimic, d) venesecție. Felul în care notează starea prezentă a bolnavului, este deasemenea foarte curioasă. Bolnavul este ascultat și mai ales percutat cu foarte multă grijă, iar rezultatele precutorice sunt desemnate pe tegumentele bolnavului cu cretă neagră. E ceeace numește el „organoplastica“. În urma acestei metode, tegumentele aduc mai mult, cu o hartă geografică în care am putea descrie o provincie a splinei, o țară a inimii, una a plămânilor, un departament al ficatului, un județ al intestinului gros, etc. Acesto limite se modifică zilnic pe această hartă, fără prea multe congrese; cu ajutorul percuției, notăm toate modificările găsite. Cine ar putea nega aportul într'adevăr mare al acestei proceduri, făcând în fiecare moment aproape vizibilă orice modificare a organelor prin boală. Cine ar putea să-și închipue deasemenea, că nu s'ar putea vedea frumusețile capitalei ornându-se cu această nouă artă de a se drapa? Nu ar fi aceasta cel mai mic neajuns, al susnumitei metode. Această localizare a boalei, împreună cu alungarea întregii nomenclaturi vechi, le-a adus la faptul de a nu mai avea în vedere boala ca atare, ci diversele simptome. În felul acesta, el a ajuns fără ca să vrea sau poate și fără ca să știe, un adept al homeopatiei, care are în vedere numai singuratecele simptome, tratându-le numai pe acestea. Totuși nu se aseamănă perfect nici în această concepție, școala lui fiind încă greu de încadrat.

Piorry a arătat la mai mulți indivizi cari sufereau de febră intermitentă (malaria) cu splenomegalie, existența unei neuralgii intercostale în partea stângă, care uneori nu era cunoscută, nici de către bolnav, putându-se evidenția numai la apăsarea unui spațiu intercostal, în stânga dacă era vorba de o splenomegalie, sau în dreapta în hepatomegalii, mergând chiar până acolo încât pune prezența febrei intercurente în contul neurologiei, fiind o urmare a acesteia. Datorită noiei sale metode științifice și cu bogata lui experiență, cursurile sale ar fi extrem de atractive și instructive, dacă nu ar căuta ca la fie-

care ocazie să administreze adversarilor săi, care nu-i acceptă noua nomenclatură, diverse epilete nu totdeauna măgulitoare. El ar trebui, să pună să i-se graveze pe pereții amfiteatrului vechiul dioton german „Mit Namen lässt sich gar nicht streiten, mit Namen ist leicht Systeme breiten“. Piorry arată cam suferind, cu aspect bilios, pe care nu știu cum l-ar boleza în noua lui nomenclatură.

Continuarea scrisorii I

Nr. 3 al revistei din 1852

Pag. 44—46.

După Charité urmează Pitié cu aceeași importanță. În acest spital așezat lângă Jardin des plantes se pot asculta prelegerile lui Gendrin, despre medicină înaltă filosofică. Conferințele lui Gendrin nu au continuitate, dimpotrivă discută evenimentele zilei, petrecute în spitalul său și caută de obicei să le privească dintr'un punct de vedere mai superior. Prelegerile sale sunt interesante, modul de expunere clar, dar din punct de vedere oratoric nu sunt atât de strălucite ca acele ale lui Rostan. Prelegerile acestor doi clinicieni sunt concomitente iar Pitié este cam izolat și nu se bucură de reputația lui Hôtel-Dieu din care motiv clinica lui Gendrin nu este așa vizitată; în orice caz mai puțin decât ar merita. Terapeutica lui Gendrin nu are prea mult nou, cu toate că explicația procedurii sale o redă într'un mod original. Deasemenea am remarcat la el întrebuițarea mercurului viu, sub formă de pilule cu un ingredient corespunzător. Gendrin pare că-l prescrie în bolile unde se administrează de obicei calomel.

Requin, cel mai nou candidat reușit la concursul pentru catedra de Patologie a Universității, ține lecții în acest spital.

Remarc, că și aceste concursuri aparțin curiozităților Parisului. De data aceasta erau patru concurenți printre cari și Grisolles. Fiecare trebuia să-și apere teza sa tipărită, în fața concurenților și a întregii facultăți. Aproape toate celebritățile medicale ale Parisului erau prezente, afară de un număr considerabil de studenți și medici. Ne putem închipui că în această discuție unde înfrângerea opoziționiștilor susținătorul caută să-și asigure reușita lui, nu era numai o ceremonie de formă; Grisolles a susținut teza sa „Diathesis“ într'un mod

foarte științific. Însă Requin îi aduse replici pătrunzătoare și învinse.

La Pitié, Michon ține lecții de chirurgie frecventate. El trece la Paris drept mare operator, meritând această reputație. În clinica lui sunt multe lucruri demne de văzut. Evidențiez o metodă indicată și aplicată de el, la repoziția luxației umărului. Este ușoară, sigură și nu necesită prea multă forță.

Alt spital frecventat, este Clinique de l'Ecole de médecine. Aci se țin zilnic cursuri alternative de chirurgie și obstetrică, cu profesorii Nelaton și Dubois. Nelaton este un operator îndemânatec, liniștit și sigur, conferențiază clar și instructiv, are ceva din felul de a fi german, temeinic și meditativ, în toată făptura sa. Este iubit de studenți și clinica sa foarte mult cercetată. Cât despre Dubois, este recunoscut ca o celebritate în obstetrică. Clinica sa e atractivă și instructivă; secția sa bine întreținută, febra puerperală și epidemii survenind rar. Orice medic străin sau student cu recomandare poate asista la o naștere. Dacă survine, o naștere în timpul zilei, în afară de orele de serviciu, se atârna afară în fața clădirii, a lăternă aprinsă, primul care o vede din Ecole de medecine, situată „vis à vis“ vine și asistă nașterea, putând să mai asiste încă trei studenți. Nu putem să ascundem faptul că această instituțiune obstetrică este prea mică pentru Paris. Dr. Pasot și Dr. Kaen asistenții instituțiunii, se bucură de un renume bine stabilit, primul ținând acasă cursuri de repetiție obstetricale pentru candidați la examen, cursuri foarte mult căutate. La Paris cursurile de repetiție particulare constituie o parte integrală a studiului public pentru toate ramurile, baccalaureat, doctorat în medicină și drept etc. Rar se prezintă un student la un examen fără ca la repetitorul său, să nu fii dat și să nu fi trecut un preexamen. Acești repetitori știu aproximativ toate întrebările de examen dinainte, și le împregnează bine candidatului ca acesta să nu-i dea de rușine. Dacă un candidat este respins, rușinea și răspunderea morală se răsfrânge aproape în aceeași măsură asupra repetitorului, cât și asupra candidatului însuși. Năzuința lor este ca acei cari au avut încredere în ei, să treacă teferi pe drumul plin de spini al examenului.

Pentru că suntem la Ecole de médecine recomand vizitarea acesteia. E demn de văzut bogatul Muzeu anatomic unde ai plăcerea de a întâlni câteva frumoase piese germane, cum sunt acelea ale lui Hietel. Din punct de vedere frenologic este importantă colecția de craniuri aparținând vestiților regicizi, guilotinați în timpul domniei lui Louis Phillippe. Intrarea este zilnic între ora 11—4. Lângă Muzeu este biblioteca școlii, deschisă pentru studenți și medici între orele amintite deasemenea și seara. Este singura bibliotecă din Europa deschisă, seara. Lângă Ecole de médecine se află Ecole pratique de médecin. Aici se fac exerciții de disecție și chirurgie operatorie pe cadavre, iarna și vara. Cine vrea să se ridice la nivelul chirurgiei operative din Paris, să nu piardă ocazia de a asista la un curs particular la unul din prosectori achitând o taxă. În lunile calde de vară, când sălile de disecție sunt închise, străinul poate participa la curs operator, predat de Guerin și Froment în Clămar, curtea bisericii din Jardin de plantes, situată aproape de Gobelins.

La Ecole pratique se află și Muzeul Dupuytren, de Anatomie patologică și boli de piele, leziunile cutanate fiind reprezentate prin preparate de ceară.

Peste drum de Ecole de médecine se află clinica de ochi a compatriotului nostru Dr Sichel. El este un celebru oftalmolog, parisian, întreținând pe cont propriu o clinică și un ambulatoriu pentru boale de ochi.

Până acum a fost singurul la Paris care făcea operații de cataractă extrăgând cristalinul. Chirurgii francezi în spitale se mulțumeau cu reclinație și depresiune. Această clinică Sicheliană a rezolvat o adevărată necesitate parisiană. Aici bolnavii de ochi nu au săli. Excitația luminoasă se înlătură prin lăsarea în jos a draperiei dela pat. Spitalele din Paris nerezolvând până acum această problemă, revenindu-i Dr Sichel un merit dublu. Clinica lui Sichel este mult vizitată de

Francezii, Englezii, Americanii care studiază la Paris, ei plătind un onorar minim care nu este perceput doctorului străin de naționalitate germană. Dr Sichel e foarte prietenos având o conduită politicoasă. El desfășoară o perfecțiune desăvârșită la operații. Cele de cataractă și refacerea pupilei dând

de obicei un rezultat bun. Prelegerile într-o limbă franceză perfectă sunt clare și temeinice. Nici un medic german să nu piardă din vedere clinica lui Sichel.

Hôpital Cochin, aflat inapoia palatului Luxenburg, ar trebui vizitat de fiecare medic străin, ca să vadă operațiile îndrăznețe ale lui Maisonneuve. Acest om rezeacă ambele maxilare superioare, stantepede, foarte simplu. Mi s'a părut curioasă particularitatea de diagnostic în fracturi și luxații, de a se servi de cloroform în aceste ocazii. Dacă este în dubiu că are de-a face cu luxația coapsei sau fractura colului femural, el anesteziază bolnavul și-l examinează în această stare, făcând mișcări lente cu membrul bolnav. Această manoperă nu s'ar putea executa în stare trează din cauza durerilor. Convinș că este luxație o repune în narcoză. Repoziția fiind mai ușoară în timpul narcozei și paraliziei musculare decât în stare trează a pacientului. El are un metod special în repunerea luxației coapsei.

Tot aici am văzut tratând pe cale internă sifilisul cu soluție de clor.

La Hôpital St. Louis vizitatorul poate asculta conferințele interesante ale lui Gilbert ținute la patul bolnavului și cele ale lui Cazanave despre boli de piele, având un material dermatologic destul de bogat. El poate studia pe viu tot felul de forme europene și exotice ale acestei flore triste. Spitalul este asediat, în adevăratul sens al cuvântului zilnic de bolnavi. În terapeuica bolilor de piele la St. Louis se întrebuințează pomade alcaline, bandijonări cu nitrat de argint, fricțiuni cu ol. jicoris, ol. de cad și apă roșie, băi de sulf, soluție de clor, colodium, alcool, eter. În scabie alcool Staphys în psoriază și alte afecțiuni cronice sublimat pe cale externă și internă. În sfârșit Arsen pe cale internă ca tinctură Fowleri. Tot aici operează renumitul Malgaigne într-o secție chirurgicală condusă de el.

Despre celelalte spitale parisiene demne de văzut, s'a amintit câte ceva în general, detalii neputându-se da. Aceste comunicări să fie îndrumări necesare colegilor, care vor merge în curând la Paris, pentruca să poată ști dinainte unde și ce au de văzut. Înaintea plecării sale să spună, ca odinioară Titus înainte de a merge la culcare: „N'am trăit în zadar“.

Mă văd silit, să vă comunic câteva interesante însemnări aforistice din conferința lui Ricord despre sifilis. Nu pot trimite decât fragmente, dar și acestea pot interesa.

Ricord după ce a vorbit despre evoluția diferitelor gonogoci, urmează în modul următor. Complicațiile survin des în urma unei gonorei suprimate. Le găsim mai ales în ultimul timp, de când medicii au răspândit prin public ideea de „arthritis gonorhoica“ și alte complicații ale blenoragiei. Uretrita blenoragică la femei se poate găsi chiar la virgine, n'au nimic comun ou sifilisul.

Poluțiunile sunt adeseori o adevărată boală, alteori neconstituind decât un act pur fiziologic. Natura caută să elimine produsul de secreție acumulat în veziculele seminale. Se întâmplă la bărbați caști bine nutriți. Poluția la aceștia nu este o boală, precum nici eliminarea deasă a urinei la persoane care consumă multe lichide. La astfel de indivizi nu există alt mijloc mai sigur de a îndepărta răul, decât căsătoria. Ricord povestește drept act justificativ o anecdotă, despre un renumit medic german care a venit să-i ceară sfat, acum câțiva ani, contra poluțiunilor continue de care suferea. Încercase totul, însă fără rezultat, fiind atât de disperat încât la asigurat pe Ricord, că se impușcă dacă nu-l vindecă. Medicul era necăsătorit, trăia cașt și se temea de căsătorie, crezând, că va deveni mai târziu impotent din cauza pierderilor continue. Ricord îl povățui să se căsătorească. Bolnavul n'a vrut să-l creadă, luând naștere următoarea convorbire: Ricord: Sunteți decis să vă impușcați, dacă nu vă vindecați. Bolnavul: Desigur! Ricord: Ar fi un mare păcat. Bolnavul: Așa o știu, dar nu mai pot trăi, viața mi-e insuportabilă. Ricord: Înainte de a începe acest păcat, încercați altul care e mai puțin ireparabil ca sinuciderea. Bolnavul: Care? Ricord: Renunță aici la Paris la principii și castitate și după opt zile vino la mine. Într'un templu a lui Venus din seducătoarea capitală își sacrifică principiile. După opt zile veni la Ricord. Era vindecăt. Nici nu-i trecea prin gând să se impuște, în loc de glonte, se gândea la căsătorie.

Impotența poate avea etiologie variată. Cele mai dese cauze sunt priapismul, indurația și apoplexia momentană a corpurilor cavernoși. La asemenea indurații, penisul este așezat de partea indurației, devenind adesea incurbat. Această stare e foarte dureroasă și insuportabilă mai mult din punct de vedere moral decât fizic.

Ricord consideră impotența, fiind mai mult de natură morală decât fizică. Cauzele impotenței momentane sunt supraexcitări sau o plăcere nesatisfăcută. Ceeace înseamnă: „Cât vei căuta mai mult cu atât vei găsi mai puțin“. Nu există alt mijloc decât abținerea momentană și încrederea în plăcerea viitoare.

O abținere la maximum de activitate poate fi cauza unei impotențe permanente. Ricord povestește o anecdotă care aruncă o lumină cam obscură asupra stării actuale a societății, dar prezintă interes din punct de vedere medico-legal. O franțuzoaică de familie bună, se căsătorise cu un om pe care nu-l iubea. Căsătoria, ca din păcate multe în ziua de azi, era un mariaj convențional. Căsătorita se decise ca omului căruia nu-i putea da inima să nu-i dăruiască nici corpul. Dar cum să se sustragă de la îndatoririle vieții conjugale fără asalt, contrazicere și scandal? Ii veni următoarea idee. Să nu se împotrivească cătuși de puțin desmierdărilor soțului, mai mult să le deștepte prin toate mijloacele. Aștepta momentul culminant al pasiunii, când fericitul se credea pe prag să pășească în templul mult dorit al fericirii. Atunci, bătea cineva la ușă. Preliminările desigur trebuiau întrerupte și urmarea amânată. Altă dată nu-i mergea mai bine nefericitului. Chinul cădea din nori, acum prin șgomotul produs de un lighean sau alt obiect casnic în cădere. Lucrurile aveau aparența a veni ca din întâmplare. Misiunea sa de „Patriarh“ nu putea s'o îndeplinească și întotdeauna când credea că-i mai apropiat. Urmarea a fost o impotență permanentă. Doamna a fost acum eliberată pentru totdeauna de asaltările dragostelor insultătoare ale soțului.

Ricord utilizează în tratamentul blenoragiei, balsam copai-vae, câteodată cubebe, colohicum, acetat de potasiu și camfor contrar Profesorului Sigmund din Viena care nu apre-

ciază tratamentul intern al blenoragiei și crede de cuviință să combată boala prin injecții. Trebuie să recunosc că m'am convins personal că această metodă este mai sigură și mai rapidă în multe cazuri. Frica de stricturi care ar putea rezulta în urină, a combătut-o Prof. Sigmund indeajuns prin date statistice.

Ricord face diagnosticul diferențial între rozeola postterapeutică după balsam copaivae și rozeola sifilitică, în timp ce prezintă un caz: „Domnilor vedeți pe acest bolnav care nu prezintă decât o blenoragie simplă, i-am administrat ieri balsamum copaivae și azi prezintă acest exemplar minunat de erupție rozeolică. Diferența între rozeola postterapeutică și sifilitică este bătătoare la ochi. Rozeola copaivă se află de preferență în jurul articulațiilor este pruriginoasă și dispare prin suspendarea tratamentului, pe când rozeola sifilitică se află pe părțile flexorie ale corpului și dispare odată cu sifilisul constituțional. Noi nu vom mai administra bolnavului nostru balsamum copaivae și peste 2 zile rozeolele devin invizibile, precum s'a și întâmplat.

Ricord caută să oprească scurgerea chiar când aceasta e redusă, în cazurile de complicații cari survin în timpul sau după blenoragie, cu tratament intern sau extern fiind de părerea contrară aceloră, cari nu numai că nu combat dar caută să provoace o nouă gonoree.

APENDICE

CÂTEVA DATE BIOGRAFICE ASUPRA PERSONALITĂȚILOR AMINTITE ÎN SCRISORILE LUI BARAȘ

ANDRAL GABRIEL (1797—1879).

Profesor la Facultatea de medicină din Paris, medic la Charité, membru al Academiei de medicină, membru al Institutului.

BOUILLAUD JEAN BAPTISTE (1796—1881).

Profesor, decan la Facultatea de medicină din Paris, membru al Academiei de științe. Om politic, internist și filosof al medicinei.

BROGNIART ADOLPHE THÉOPHILE (1801—1876).

Doctor în medicină și membru al Institutului, agregat al Facultății, profesor al Colegiului francez și la Muzeul de Istorie naturală.

CAZANAVE P. L. ALPHEE (1795—1877).

Vestit dermatolog și filolog francez. Profesor agregat la Facultatea de medicină din Paris.

CHOMEL AUGUSTE FRANCOIS 1788—1838).

Profesor de Clinică Medicală, medic la Charité și Hotel-Dieu, membru al Academiei de medicină și medic de curte. Celebru mai ales ca anatomo-patolog.

CIVIALE JEAN (1791—1874).

Membru al Academiei de medicină, chirurg la spitalul Necker. Inventatorul lithotritiei.

CRUVEILHIER JEAN 1791—1874).

Anatomopatolog celebru profesor la Montpellier și mai târziu la Paris. Unul din întemeietorii Anatomiei-patologice moderne.

DUBOIS PAUL (1795—1871).

Profesor de obstetrică la Facultatea din Paris,

FALRET JEAN PIERE (1794—1870).

Celebru Psihiatru francez, șeful ospiciului Salpêtrière și întemeietorul vestitului sanatoriu pentru alienați din Vanvres.

FLOURENS MARIE JEAN PIERRE (1794—1867).

Profesor de Anatomie comparată la Facultatea din Paris. Secretar perpetuu al Facultății de știință. Celebru biolog și fiziolog francez.

GENDRIN AUGUSTINE NICOLAS (1796—1890).

Medic fiziolog și filosof francez. Agregant al Facultății de medicină din Paris și medic la spitalul Pitié.

GIBERT CAMILLE MELCHIOR (1797—1866).

Vestit dermatolog francez, medic la spitalul St. Louis și membru al Academiei.

GUERSIN JOULES RENÉ (1801—1886).

Celebru chirurg, ortoped și jurnalist francez. A fost unul din reformatorii ortopediei moderne și a câștigat mari merite pentru reformele învățământului medical. Directorul gazetei medicale, membru al Academiei de medicină.

GUERSANT PAUL LOUIS BENOIT (1800—1869).

Celebru pediatru francez, vestit prin lucrările sale fundamentale despre chirurgia infantilă, unul din întemeietorii societății franceze de chirurgie.

JOBERT DE LAMBALLE ANTOINE JOSEF (1799—1867).

Unul din cei mai celebri chirurgi francezi, cunoscut mai ales prin cercetările sale despre chirurgia abdominală, de anatomie și fiziologie chirurgicală. Agregat al Facultății din Paris după 1854 Profesor. Membru al Academiei de medicină și științe. Chirurg al împăratului Napoleon III.

LOUIS PIERRE CHARLES ALEXANDRE (1787—1872).

Colaborator a lui Chomel, clinician și anatomo-patolog celebru. Membru al Academiei de medicină.

MAISONNEUVE JAQUES GILLES (1809—1897).

Unul dintre cei mai mari chirurgi ai Franței. Cunoscut prin operațiile sale temerare și metode nouă introduse de el în chirurgie.

MALGAIGNE IOSEF FRANCOIS (1806—1865).

Chirurg cu renume mondial. Cunoscut și ca istoriograf al medicinei. Intemeietorul revistei „Journal de Chirurgie“. Profesor de chirurgie operatorie la Facultate, membru al Academiei de medicină.

MICHON LOUIS-MARIE (1803—1866).

Anatomist și chirurg, agregat al Facultății din Paris, membru al Academiei de medicină.

NELATON AUGUSTE (1807—1873).

Membbru al Academiei de medicină, Senator al Imperiului. Chirurg la Hopital Saint-Louis.

PIORRY PIERRE ADOLPHE (1794—1879).

Vestit internist, care a perfecționat diagnosticul prin percuție. Membbru al Academiei de medicină, Profesor de Patologie internă și mai târziu de clinică Medicală din Paris.

REQUIN ACHILLE PIERRE (1800—1854).

Profesor de Patologie specială în Paris.

RICORD PHILLIPPE (1800—1884).

Chirurg șef, la Hopital du Midi. Celebru mai ales prin reforma sifilidologiei datorită lui. A fost medicul lui Napoleon III.

ROSTAN LEON LOUIS (1790—1884).

Profesor de Clinică Medicală la Facultatea din Paris. Internist vestit, celebru mai ales prin cercetările sale asupra ramolismului cerebral.

ROUX PHILIBERT IOSEF (1780—1854).

Profesor de Chirurgie la Facultatea de Medicină din Paris, chirurg și oftalmolog celebru. Membbru și președinte al Academiei de medicină, membru al Institutului. Chirurg primar la Hotel Dieu.

SICHEL IULIUS (1802—1868).

Medic german domiciliat în Paris, fost asistent a lui Aeger din Viena. Intemeietorul primului sanatoriu particular de oculistică din Paris. Cunoscut și ca filolog, istoric și zoolog.

TESSIER JEAN-PAUL (1811—1862).

Internist, practician vestit, unul din intemeietorii homeopatiei franceze.

TROUSSEAU ARMAND (1801—1867).

Elev al lui Bretonneau, clinician celebru. Laureat al Academiei de medicină. Profesor de Terapie și Farmacologie al Facultății de medicină din Paris. Este unul din întemeietorii medicinei interne franceze.

VELPEAU ALFRED ARMAND (1795—1897).

Celebru chirurg francez, cunoscut și prin cercetările sale asupra Anatomiei. E socotit unul din reformatorii chirurgiei franceze. A fost profesor de clinică chirurgicală la Charité. Membru al Academiei de medicină și al Institutului.

CONCLUZII

1). Medicul bucureștean Dr Iulius Baraș a publicat în „Wiener Medicinische Wochenschrift“ din 1852 o serie de articole intitulate — „Pariser Medicinische Briefe“, din care se dau în această teza în traducere românească cele dintâi patru.

2). În ele se descriu viața medicală și științifică din spitalele și instituturile parisiene și impresii personale asupra maștrilor de atunci ai școalei medicale parisiene.

Cluj, 13 Martie 1939.

Văzută și bună de imprimat.

Decan:

Președintele tezei:

ss. Prof. Dr I. DRĂGOIU

ss. Prof. Dr V. BOLOGA

BIBLIOGRAFIE

1. Wiener Medicinische Wochenschrift, anul II Wien L. W. Seidel 1852 840 pag.
2. Gurlt, Wernich, Hirsch: Biographisches Lexikon der hervorragenden Aerzte, aller Zeiten und Völker. Ed. II. (W. Haberling). Berlin—Wien, Urban und Schwarzenberg, 1929—1935, 6 volume.
3. C. Sachaile: Les médecins de Paris. Paris 1845, 634 pag.
4. M. Schwarzfeld: Dr Iuliu Baraș, omul opera, bucăți alese. Ed. cercului Libertatea, București 1919, 584 pag.
5. V. Gomoiu, Gh. Gomoiu și Maria V. Gomoiu: Repertor de Medici, Farmaciști, Veterinari din ținuturile Românești. Vol. I. Brăila 1938, 528 pag.
6. Edmund Naftali: Contribuția la cunoașterea situației medico-endemice în Muntenia. Teză Cluj 1936 No. 946, 34 pag.